

Imalala sam nekih sedam i pol godina i uspjela sam se iskrasti iz kuće majci dok je očuh radio. Naravno, pod rizikom da se sve sazna, ali znatiželja je bila jača. Čula sam u vrtiću djecu da prepričavaju Tarine priče i nešto me nezaustavljivo vuklo tamo. Naletjela sam na nju jednom već i prije, ali nisam znala da je to Ona koja priča priče i o kojoj su svi pričali.

Znala sam, ukoliko očuh sazna gdje sam bila, jao meni. Slijede batine. Ali, i tako sam ih svakodnevno dobivala, jedne više ili manje. Nigdje me nije puštao otkad se majka udala za njega u mojoj četvrtoj godini. Jedino u trgovinu po kruh i pivo i eventualno do kioska po novine. Ali, i tada je štopericom mje-

rio vrijeme od mog odlaska do mog dolaska. A vrijeme je obično bilo prekratko, to jest izračunato za najidealnije uvjete. Da trčim cijelim putem, da u trgovini nije red na blagajni, da imaju pivo onoga proizvođača kojeg on želi jer u protivnom sam morala do druge trgovine budući se bez naručenih stvari nisam smjela vratiti. Rezultat bi bio isti: batine. Sve što je izlazilo iz tog postavljenog okvira bilo je izvan njegove norme. I koliko god se ja trudila trčati brže i koliko god molila ljude sa suzama u očima da me puste preko reda, rijetko sam kad stizala zadovoljiti postavljene vremenske granice. A onda, još pokoja nova modrica koje sam morala stoički i u tišini prihvaćati jer svaki jauk značio je nova tri udarca. I naravno, bezbrojni epiteti kako ništa ne vrijedim, kako sam obično smeće, kopile koje ni vlastiti otac nije htio.

Da, dugo sam mislila da je kopile moje novo ime. Jednom me pitao da li želim da se moje prezime promijeni u njegovo, a ja sam onako bezazleno odgovorila da ne želim jer mi se više sviđa mamimo. Njegovo crveno lice zajapurilo se od bijesa i samo je tiho prosiktao kroz nikotinski žute brkove: “Onda ću te zvati Kopile.”

Dakle, tog dana sam prvi puta došla u Tarinu kuću. Djeca su se još okupljala. Tara je zalijevala cvijeće u teglama poredanim na ogradi trijema.

Bila je u laganoj ljetnoj cvjetnoj haljini povezanoj odostraga i pletenim smeđim sandalama. Na glavi je imala vrpcu kojom je svoju prosijedu kosu potjerala iza uha.

Zastala sam na ulazu u dvorište. Srce mi je ludo lupalo. Nisam se usudila ući. Poznavala sam vrlo malo djece koja su trenutno bila tamo, tek nekolicinu njih iz škole, a i njih samo površno. Bojala sam se prezira. Obično su tako reagirali kad su me vidjeli. Naravno, kako i ne bi. Imala sam staru, iznošenu odjeću kupljenu u besćenje na sajmu, izlizane cipele, a ono što nije bilo pokrito odjećom, bilo je prepuno modrica i ogrebotina od mnogobrojnih “padova s bicikla,” kako sam se u školi opravdavala kad bi me pitali što mi se opet dogodilo. Bila sam glavna školska šeprtlja, a kad bi netko ispitivao previše, obično bih se neutježno rasplakala. Tad su me prozvali Živčana. I rugali mi se kad god su stigli.

Kad sam ušla u dvorište, začula sam prigušene glasove: “Gle, tko je došao, Živčana. Bože, kako izgleda, kao da su je izvukli iz neke štakorske rupe.” Naravno, da sam to čula. I naravno da je boljelo. Hlače su mi dosezale do poda i oko struka su bile vezane običnom špagom jer su mi bile malo velike. Uvijek sam imala taj problem. Visoka i tanka trebala bih veći konfekcijski broj kako bih nogavicama pokrila svoje duge i mršave noge, ali onda su mi hlače oko struka bile prevelike. Kad se nisu dale suziti,

vezala bih ih špagom da mi ne spadaju. Rukavi su mi uvijek bili prekratki što god obukla. U kupovini na sajmu niste imali mogućnosti birati veličinu među rabljenom robom. Ako je nešto imalo izgledalo povoljno, bilo je kupljeno, bez obzira na veličinu, boju ili materijal. I zato sam uvijek izgledala poput onih šarenih strašila u poljima koje su ljudi postavljali kako bi plašila ptice i tjerala ih od njihovog uroda. Ali ja sam očito umjesto ptica plašila ostalu djecu.

Okrenula sam se i pognute glave krenula k izlazu. Ostalo je još dva koraka do vrata kad me neka nježna ruka dotakla po ramenu, a tihi glas prošaptao: "Ostani." Bila je to Tara. Uхватила me za ruku i povela na trijem. Posjela me kraj sebe i počela svoju današnju priču.

"Danas ću vam pričati o jednom vrlo siromašnom seljaku koji je godinama služio svoga gospodara i obavljao za njega mnogobrojne poslove, od radova u vrtu, pospremanja kuće i kućanskih poslova, rada na njivi i još mnogo štošta.

Svakodnevno je ustajao s prvim jutarnjim zrakama sunca i započinjao svoju ustaljenu rutinu.

Tek negdje sat vremena prije podneva pošao bi na izvor donijeti svježe vode. Bilo je to uobičajeno vrijeme kad bi njegov gospodar ustao i seljak je želio da njegov gospodar uvijek ima svježe izvorske vode za umiti se i popiti.

Uzeo bi svoje dvije posude, prebacio dugi štap preko svojih ramena i na svaki kraj objesio po jednu posudu te pošao na izvor. Izvor se nalazio na rubu šume udaljen dvadesetak minuta žustroga hoda. Bio je vrlo bučan tako da ga je mogao čuti već izdaleka i izranjao je između dvije oveće stijene posute mahovinom. Tamo se najprije umio, napio, a potom napunio svoje posude. I krenuo natrag. No, jednog dana jedna je posuda progovorila. Nije više mogla podnositi svoju muku i ovako mu se obratila: "Gospodaru moj, ne mogu više šutjeti. Jako sam tužna. Ne izvršavam svoju svrhu. Svakog dana ti uporno dolaziš po vodu na ovaj izvor i uporno do vrha napuniš nas, obje posude. No, druga posuda je cijela i u njoj doneseš natrag svu vodu koju si napunio na izvoru. A ja sam napukla i putem iscuri skoro polovina mog sadržaja. Ne mogu više gledati svoju nesavršenost i strašno sam tužna što ne ispunjavam svoj zadatak. Ti si tako odan svom gospodaru, a ja ne mogu ispunjavati ni tu malu zadaću, da donesem svu vodu s izvora do gospodareve kuće."

Kad na to seljak odgovori: "Jadna moja posudo. Neću te uvjeravati u tvoju savršenost ili nesavršenost. Molim te samo da danas obratiš pozornost na put kojim ćemo se vraćati do kuće, a poslije ćemo razgovarati o tome što si vidjela." I tako i bješe.

Seljak je krenuo natrag putem uz rub šume koji je uhodao s godinama odlaženja na izvor. Bio je po-

sut kamenčićima raznovrsnih oblika i boja koje je pažljivo birao i godinama stavljao na put kako bi ga učinio ljepšim. S jedne strane puta raslo je prekrasno cvijeće. Sve šarenilo boja iskričavo je zračilo, a mirisi opijali. Od nježnosti ljubičice i profinjenosti đurđica do oporosti ljiljana, plavih, bijelih, ljubičastih, narančastih. I sve to samo s te jedne strane cijelom njegovom dužinom.

Kad su se vratili, napukla posuda je iskrila od sreće i radosti. “Pa, ja ispunjavam čak dvije svrhe: nosim vodu tvom gospodaru i usput zalijevam ono cvijeće pokraj puta. Kako sam sretna.”

Svi seljakovi komentari bili su suvišni, posudinoj sreći nije bilo kraja i još je dugo pravila društvo seljaku u njegovim odlascima na izvor.

Njezino materijalno nesavršenstvo bilo je izvorom spoznaje da svatko i sve na svijetu ima svoju zadaću i svoje mjesto pod zvijezdama.

Ta je priča zauvijek promijenila moj život. Do tog dana bila sam nevrijedno, siromašno, živčano dijete kojeg bi se i majka trebala stidjeti.

I unatoč činjenici da sam bila najbolji đak u razredu, pročitala svu lektiru još prije početka školske godine, unatoč tome što su me svi, osim mog očuha, smatrali predobrim djetetom, u mojoj glavi su uvijek i uvijek ponovno zvonile njegove riječi, imena kojima me zvao: đubre, smrad, govno, kopile. I tako

sam iz dana u dan postajala dijete kojem više ničim niste mogli izmamiti smijeh na nekad uvijek nasmijsano lice. Od djevojčice koja je cijelo susjedstvo zabavljala izvodeći različite pjesme pred granom od trešnje umjesto mikrofona, postala sam dijete čiji je pogled bio vječno uprt u noge, tužan i sjetan, koje je uglavnom bilo tiho u tko zna kakvim tužnim dječjim mislima uz pitanje: *Zašto mene nitko ne voli?* Sjećam se da sam jednom u svoju bilježnicu zapisala: vanbračno dijete je poput cvijeta u vazi u kojoj nema ni vode, ni zemlje.

Ali, ova priča postala je i ostala svjetlo vodilja cijelog mog života. Kao i neke druge koje nam je Tara kasnije pričala, ili pak samo meni. Znala sam da me tog dana odredila za svoje posebno dijete jer sve što će kasnije slijediti bilo je posvećeno meni, barem mi se tako činilo. Posredno, ali možda i ne baš sasvim posredno uspijevala je kormilariti između svih strahota koje su činile moje djetinjstvo i tako utrti put razvoju jednog snažnog duha kojeg ni najveće nevolje nisu mogle satrti. A vjerujte, to je bilo nešto što moj očuh nikako nije mogao podnijeti. Moje dostojanstveno, tiho i stoičko trpljenje.

Eh, Tara, kolikim si me samo istinama naučila.